

Forumtekst

Het recht op informatie in tijden van nepnieuws en desinformatie

Simon Truwant

Kenniscentrum Kinderrechten

Artikel 17 van het Kinderrechtenverdrag, gekend als ‘het recht op informatie’, bestaat uit een algemene bepaling en vijf specificaties waarin wordt verwezen naar artikelen 29 (het recht op onderwijs), 13 (het recht op vrijheid van meningsuiting) en 18 (de primaire verantwoordelijkheid van ouders). In deze forumtekst zal ik de samenhang tussen het recht op informatie en de andere kinderrechten bespreken om op basis daarvan het probleem van nepnieuws en desinformatie te benaderen vanuit een omvattend en kinderrechtenperspectief. In functie van die interesse bekijken we eerst wat artikel 17 inhoudt.

1. WAT HOUDT HET RECHT OP INFORMATIE IN?

Artikel 17 van het Kinderrechtenverdrag stipuleert dat alle kinderen en jongeren recht hebben op toegang tot diverse informatiebronnen en doet aanbevelingen voor de manier waarop overheden dit recht kunnen helpen realiseren. De volgende bespreking van dit artikel gaat niet in op de historische en politieke beweegredenen om deze aanbevelingen op te nemen en zo te formuleren, maar beperkt zich tot een reflectie over hun betekenis of invulling in de hedendaagse context waarin de media worden geplaagd door nepnieuws en desinformatie.

De algemene bepaling van het recht op informatie leest als volgt:

“De Staten die partij zijn, erkennen de belangrijke functie van de massamedia en waarborgen dat het kind toegang heeft tot informatie en materiaal uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen, in het bijzonder informatie en materiaal gericht op het bevorderen van zijn of haar sociale, psychische en morele welzijn en zijn of haar lichamelijke en geestelijke gezondheid.”

Het is opmerkelijk dat dit artikel begint met een verwijzing naar “de belangrijke functie van de massamedia”, die ook nog eens zal worden herhaald in de eerste aanbeveling. Dit geeft aan dat artikel 17 eigenlijk niet over het recht op zoeken en ontvangen van informatie per se gaat – dit recht zit al vervat in artikel 13: “Het kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting; dit recht omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te vergaren, te ontvangen en door te geven” – maar over de rol van massamedia en journalistiek daarin (Sacino, 2012: 7-9). De plicht van overheden om de toegang van kinderen en jongeren tot diverse informatiebronnen te waarborgen, veronderstelt dus een mediërende rol. Deze rol lijkt in te houden dat alle massamedia recht hebben op toegang tot informatie over publieke zaken,

en (jonge) burgers het recht om de berichtgeving van die media te kunnen raadplegen.

Een tweede zaak die opvalt is het gebruik van het woord ‘waarborgen’, dat wijst op een dwingende plicht: “*to ensure*” is de strengste term voor instructies die wordt gehanteerd in het Kinderrechtenverdrag (Sacino, 2012: 15). Staten die het Kinderrechtenverdrag ondertekenden, verbonden zich hier dus niet louter tot een intentieverklaring, maar tot een resultaatsverklaring. Ze hebben bijgevolg niet enkel een negatieve plicht om toegang tot informatie niet te verhinderen, maar eveneens een positieve plicht om deze toegang te promoten, faciliteren of waar nodig/wenselijk zelf actief te realiseren (Donders, 2015: 90). Uiteraard betekent dit nog niet dat de informatie alle kinderen en jongeren effectief zal bereiken, maar wel dat de nodige faciliteiten moeten worden gecreëerd opdat dit voor elk van hen een reële mogelijkheid is. Deze faciliteiten moeten, aldus de aanbevelingen, door de overheden worden ‘aangemoedigd’ (“*to encourage*”), wat dan weer een van de minst eisende formuleringen in het verdrag is (een tussenbepaling ware ‘assisteren’ geweest, bijvoorbeeld aan hand van verplichte subsidies voor massamedia; Sacino, 2012: 27). Artikel 17 stelt dus een strenge eis, maar laat tegelijkertijd heel wat beweegruimte voor overheden om deze eis naar eigen wensen en mogelijkheden in te vullen.

Verder is de opgelegde waarborg beperkt tot de ‘toegang’ tot informatie. Strikt genomen stipuleert artikel 17 niets over de hoeveelheid of de kwaliteit van de vrij beschikbare informatie. De bijkomende aanbevelingen zullen de aard van de informatie wel verder duiden, zij het nog steeds in abstracte termen. Algemeen gezien betreft de informatie waarop kinderen en jongeren recht hebben die informatie die een positieve impact heeft op het overleven en de ontwikkeling van kinderen: “*in het bijzonder informatie en materiaal gericht op het bevorderen van zijn of haar sociale, psychische en morele welzijn en zijn of haar lichamelijke en geestelijke gezondheid.*”

Tegenover deze terughoudendheid staat wel de uitgesproken – en ook later nog herhaalde – bepaling dat kinderen en jongeren recht hebben op informatie “*uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen.*” Het recht op informatie is dus een beoogd recht op diverse informatie. Het is immers aannemelijk dat de diversiteit van informatiebronnen belangrijk is omdat dit de beste garantie biedt op de diversiteit aan informatie-inhoud. Dat laatste is dan weer relevant om kinderen en jongeren de kans te geven zelf te beslissen welke informatie ze kwalitatief, interessant of bruikbaar vinden.

Vervolgens moedigt Artikel 17 de Staten die partij zijn aan om:

“a. de massamedia aan te moedigen informatie en materiaal te verspreiden die tot sociaal en cultureel nut zijn voor het kind en in overeenstemming zijn met de strekking van artikel 29;”

Organisatorisch kan dit aanmoedigen op verschillende manieren worden ingevuld: overheden kunnen media volledige vrijheid verlenen zonder staatsinmenging, maar ze kunnen ook actiever optreden door de werking of distributie van media te financieren.

Inhoudelijk reikt deze aanbeveling wel een richting of zelfs een zeker waardenkompas aan. Het recht op informatie wordt hier immers nogmaals gespecificeerd als

het recht op informatie die “*sociaal en cultureel nut*” heeft voor kinderen en jongeren, en deze socioculturele waarde wordt vervolgens gelinkt aan artikel 29 van het Kinderrechtenverdrag, over het doel van onderwijs. De informatie die moet worden vergaard en verspreid door massamedia – en die als voorwaarde dient voor overheidssteun – stemt dus overeen met (“*de strekking van*”) de onderwijsdoelstelling waarvan alle kinderen en jongeren moet kunnen genieten. Artikel 29 somt vijf doelstellingen op:

- a) *de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;*
- b) *het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en voor de in het Handvest van de Verenigde Naties vastgelegde beginselen;*
- c) *het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor andere beschavingen dan de zijne of de hare;*
- d) *de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking;*
- e) *het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.”*

Net zoals het onderwijs moet de media dus door overheden worden aangemoedigd om informatie te verspreiden die kinderen en jongeren stimuleert om zich te ontwikkelen als individuen en als burgers die respect tonen voor andere burgers, voor de beginselen en uitingen van de eigen en andere culturen, en voor de natuur.

“b. internationale samenwerking aan te moedigen bij de vervaardiging, uitwisseling en verspreiding van dergelijke informatie en materiaal uit een verscheidenheid van culturele, nationale en internationale bronnen;”

De aanbeveling tot internationale samenwerking volgt op logische wijze uit de verwachting van massamedia dat ze informatie en materiaal uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen verspreiden. De belangrijkste boodschap hier is bijgevolg wellicht de herhaling van deze plicht tot diverse berichtgeving *an sich*. Maar om dit principe van diversiteit verder te bekrachtigen, of om het aan te vullen met het principe van inclusiviteit, waren aanbevelingen tot samenwerkingen met private partners, lokale besturen, middenveldorganisaties, onderzoeksinstituten, stichtingen of intergouvernementele organisaties hier evenzeer op hun plaats geweest.

“c. de vervaardiging en verspreiding van kinderboeken aan te moedigen;”

Geletterdheid en leesvaardigheid zijn uiteraard erg belangrijk vanuit kinderrechtelijk perspectief en specifiek vanuit het recht op informatie. Het is dan ook niet vreemd dat artikel 17 kinderliteratuur promoot. Vanuit een hedendaagse context lijkt het weliswaar gedateerd om enkel de toegang tot deze kindvriendelijke drager van informatie te stimuleren. Anno 2023 zijn online media de veruit belangrijkste

bronnen van informatie voor kinderen en jongeren. De vervaardiging en verspreiding van betaalbare computers of het openstellen van plekken waar kinderen en jongeren vrije toegang hebben tot het internet, zouden dus best in dezelfde mate worden aangemoedigd in een update van deze aanbeveling.

“d. de massamedia aan te moedigen in het bijzonder rekening te houden met de behoeften op het gebied van de taal van het kind dat tot een minderheid of tot de oorspronkelijke bevolking behoort;”

Deze aanbeveling wijst dan weer op de diversiteit en inclusiviteit van de kinderen en jongeren die door de massamedia toegang moeten worden geboden tot informatie. Uiteraard kunnen we ook hier nog wel andere zaken bedenken waar het recht op informatie rekening moet houden om het principe van non-discriminatie (IVRK art. 2) niet de schenden, zoals de behoeften van kinderen of jongeren met een audiovisuele uitdaging.

“e. de ontwikkeling aan te moedigen van passende richtlijnen voor de bescherming van het kind tegen informatie en materiaal die schadelijk zijn voor zijn of haar welzijn, indachtig de bepalingen van de artikelen 13 en 18.”

Deze laatste aanbeveling erkent het feit dat niet alle informatie even wenselijk, verteerbaar of stimulerend is voor kinderen en jongeren (net zomin als dit voor volwassenen het geval is). Artikel 17 specificeert echter niet wat schadelijke informatie is, noch wie de beschermende richtlijnen zou moeten opstellen. Op de eerste vraag kunnen we zelf een relatief gemakkelijk, zij het algemeen, antwoord geven: geweldadige beelden of schokkende getuigenissen zoals oorlogsgeweld, pornografische beelden of racistische uitlatingen kunnen zonder twijfel schadelijk zijn voor het welzijn van kinderen en jongeren. De voorbije jaren gaat er ook veel aandacht naar nog een andere vorm van (potentieel) schadelijke informatie, namelijk misleidende informatie in de vorm van nepnieuws en desinformatie. In het laatste deel van deze tekst ga ik hier verder op in. Ook de tweede vraag, betreffende de regulator van informatie, zal ik daar adresseren. Artikel 17e. stelt in elk geval duidelijk dat deze richtlijnen niet zullen mogen indruisen tegen het recht op vrije meningsuiting (IVRK Art.13) en de primaire verantwoordelijkheid over kinderen en jongeren ook niet mogen wegnemen bij hun ouders of wettelijke voogden (IVRK Art.18).

2. DE CONNECTIE TUSSEN HET RECHT OP INFORMATIE EN ANDERE KINDERRECHTEN

De vakliteratuur over artikel 17 van het Kinderrechtenverdrag is vrij beperkt. Doorheen de verschillende invalshoeken – internationaal recht, socio-economische rechten of mediagebruik van kinderen – vertonen studies over dit artikel ook een duidelijk patroon: zonder uitzondering benadrukken ze de connectie tussen het recht op informatie en andere rechten uit het verdrag. Terecht wijzen onderzoekers zoals Marian Koren, Sonia Livingstone en Yvonne Donders erop dat toegang tot diverse en begrijpelijke informatiebronnen een noodzakelijke voorwaarde is voor kinderen en jongeren om ook van heel wat andere rechten te kunnen genieten: *“The right to information is a good example of a right that is not only valuable in itself, but also as a right that unlocks and promotes the enjoyment of other human rights”* (Donders, 2015: 103). Het

recht op overleven en ontwikkelen, participatie, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van denken, geweten en religie, onderwijs, gezondheid, vrije tijd en ontspanning, vereniging, bescherming tegen geweld en uiteraard ook het recht op kennis over kinderrechten veronderstellen allemaal dat kinderen en jongeren voldoende geïnformeerd worden om, waar mogelijk, over deze zaken (zelf) kwalitatieve keuzes te kunnen maken of (indien gemaakt door ouders of zorgverleners in het belang van het kind) begrijpen.

Het gaat hierbij om erg diverse kinderrechten die worden gefaciliteerd door, of die zelfs afhankelijk zijn van, de toegang tot een diversiteit aan informatiebronnen. Zo merkt Donders op dat toegang tot informatie even belangrijk is in de context van politieke rechten (bv. de rechten van geadopteerde kinderen) als van economische, sociale en culturele rechten (bv. het recht op gezondheid, onderwijs of vrije tijd). In beide gevallen kunnen kinderen en jongeren maar echt genieten van deze rechten indien zij voldoende geïnformeerd worden over het bestaan en belang ervan en over de diensten of middelen om ze te realiseren of af te dwingen (Donders, 2015: 115). Een andere manier om de 41 rechten uit het Kinderrechtenverdrag te ordenen, is op basis van de categorieën beschermingsrechten (*protection rights*), voorzieningsrechten (*provision rights*) en activeringsrechten (*participation rights*; Verhellen, 2015: 49-50). Beschermingsrechten betreffen de rechten van kinderen en jongeren om door de overheid te worden beschermd tegen (seksueel) geweld, uitbuiting (kinderarbeid) en verwaarlozing (kinder mishandeling), inbreuken op de privacy of discriminatie of basis van religie of overtuiging. Participatierechten of zelfbeschikkingsrechten zoals het recht op vrije meningsuiting, vrije tijd of vereniging betreffen de mogelijkheid van kinderen en jongeren om actief deel te nemen aan de samenleving. Voorzieningsrechten betreffen de plicht van lidstaten om kinderen en jongeren een bepaalde levensstandaard te garanderen, door het aanbieden van onder andere gratis of betaalbare gezondheidszorg, onderwijs en media. Binnen elk van deze categorieën steunen kinderrechten op het recht op informatie.

Ook als we een ruimer kinderrechtenperspectief hanteren, waarbij we niet enkel met een juridische maar ook met een maatschappelijke bril naar de wenselijkheid van bescherming én stimulering van kinderen en jongeren kijken, is het duidelijk dat informatie cruciaal is voor alle belangrijke componenten van een kwalitatief kinderleven. De toegang tot informatie is een essentiële bouwsteen voor de fysieke, emotionele, cognitieve, sociale, culturele en seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren (Koren, 1997: 57). Anders gesteld kan een vlotte toegang tot informatie de ganse identiteit, de persoonlijke autonomie en het welzijn van jonge burgers vormen en stimuleren.

Als we de zaken nog breder beschouwen, niet langer vanuit de ontwikkeling van individuele kinderen zelf maar vanuit de maatschappij waarin zij opgroeien, heeft het recht op informatie nog een bijkomende waarde. Dit recht impliceert immers de plicht van overheden en publieke instellingen om transparant en aansprakelijk te zijn met betrekking tot hun beleid ten aanzien van (jonge) burgers (McDonagh, 2013: 53). Doordat het recht op toegankelijke informatie overheden dwingt tot een bepaalde verantwoordelijkheidszin, bevordert artikel 17 dus ook een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende democratische rechtstaat: de mogelijk-

heid om beleid te evalueren en beleidsmakers aansprakelijk te houden. Bijgevolg is *“the right to information (...) one of the rights upon which free and democratic societies depend and a right that gives meaning to the right to participate”* (Donders, 2015: 92).

Tegelijkertijd is artikel 17 ook zelf afhankelijk van onder andere het recht op non-discriminatie (IVRK Art.2), het belang van het kind (art.12) en wordt het – zoals al aangegeven – beperkt door de restricties die worden opgelegd door het recht op privacy (art.16). Zowel vanuit een interne lezing van het Kinderrechtenverdrag als een breder kinderrechtenperspectief, bevestigt een goed begrip van het recht op informatie dus dat dit verdrag een ondeelbaar geheel is van onderling afhankelijke rechten. Donders stelt daarom, weliswaar ten aanzien van mensenrechten in het algemeen, dat *“the right to information thereby embodies the indivisibility, interrelatedness and interdependence of all human rights”* (Donders, 2015: 103).

Dit betekent natuurlijk niet dat het recht op informatie ondergeschikt is aan de andere rechten die het faciliteert. Dit recht staat op zichzelf: alle kinderen en jongeren hebben recht op een vlotte toegang tot informatie uit een diversiteit aan bronnen, ongeacht wat zij verder met deze informatie wensen te doen.

3. HET RECHT OP INFORMATIE ONDER DRUK DOOR NEPNIEUWS EN DESINFORMATIE

Het recht op informatie staat vandaag de dag onder druk door diverse ontwikkelingen, zoals de dalende leesvaardigheid van kinderen en jongeren, de *information overload* die hun selectie en verwerking van informatie bemoeilijkt, de opake algoritmes die het informatieaanbod bepalen op de nieuwskanalen die zeker voor kinderen en jongeren de populairste informatiebronnen zijn, en de mediaconcentratie onder een beperkt aantal uitgevers die de diversiteit van informatiebronnen ondermijnt. Het bekendste probleem ten aanzien van de toegang tot betrouwbare informatie gaat echter uit van nepnieuws – valse berichten die worden gepresenteerd als echt nieuws – en desinformatie – onbetrouwbare informatie die wordt verspreid met als doel te misleiden.

Deze misleiding kan onschuldig zijn (denk aan een 1-aprilgrap) maar ook erg schadelijk (zoals bij desinformatie over gezondheid, het klimaat of schendingen van mensenrechten). Omdat desinformatie zich niet aan journalistieke regels hoeft te houden, kan het zich tegelijk wel als erg aantrekkelijk, meeslepend of overtuigend presenteren. Het echt vernuftige aan desinformatie is echter dat het ook vaak de boodschappers van informatie viseert: wetenschappers, rechtbanken, leerkrachten en bovenal journalisten. Soms probeert ze zelfs ‘dé wetenschap’, ‘hét gerecht’ en ‘dé mainstream (massa) media’ in diskrediet te brengen. Door op deze manier informatie(bronnen) als dusdanig als onbetrouwbaar voor te stellen, vormt desinformatie een fundamentele bedreiging voor het recht op informatie.

In ‘Reframing media effects in terms of children’s rights in the digital age’, maakt Livingstone de interessante bedenking dat er heel wat onderzoek bestaat naar de risico’s en opportuniteiten van het mediagebruik van kinderen en jongeren, maar dat dit onderzoek steeds focust op de effecten van dit gebruik op hun attitudes, overtuigingen of gedrag en niet op hun rechten. Zelf stelt Livingstone de ruime

vraag of ons digitale tijdperk de realisatie van kinderrechten, zoals het recht op privacy of op vrije meningsuiting, ondermijnt dan wel versterkt (Livingstone, 2016: 5). Haar antwoord is zowel positief als negatief. Enerzijds zijn digitale media welzijnsbevorderend omdat ze toegang tot informatie, onderwijs en participatie op een ongeziene schaal mogelijk maken en zo heel veel kinderen en jongeren de kans bieden om hun identiteit en burgerschap te ontwikkelen. Anderzijds hebben deze media ook negatieve effecten op kinderrechten, omdat ze kinderen en jongeren blootstellen aan gesofisticeerde vormen van misbruik van hun persoonlijke integriteit (denk aan cyberpesten of *online grooming*) of van hun recht op privacy. In navolging van Livingstone kunnen we ons de vraag stellen welke impact desinformatie heeft, niet zozeer op de gemoedstoestand van kinderen en jongeren (door nieuwsverslaving of net nieuwsmoeheid) maar op hun rechten. Op basis van het voorgaande weten we alvast dat een dergelijke impact niet alleen het recht op informatie zou aantasten, maar (indirect) ook heel wat andere kinderrechten. Vervolgens kan dan gevraagd worden, met artikel 17e in gedachten, hoe en welke “*passende richtlijnen*” kunnen worden ontworpen “*voor de bescherming van het kind tegen informatie en materiaal die schadelijk zijn voor hun welzijn*”? Hoe kunnen we, behalve door algemene training in mediawijsheid, vanuit een specifiek kinderrechtenperspectief de omgang van kinderen en jongeren met informatie beschermen?

Over de eerste vraag zal ik kort zijn. Het is duidelijk dat desinformatie het belang van het kind (of van de nieuwsconsument in het algemeen) niet vooropstelt, aangezien het in de eerste plaats gemotiveerd wordt door politieke of economische (eigen)belangen. Verder verspreiden nepnieuws en desinformatie ook vaak discriminerende of zelfs opruiende boodschappen, wat deze vormen van informatie strijdig maakt met het recht op non-discriminatie en het recht op vrijheid van denken en geweten. Daarbij aansluitend is het sociale en culturele nut van desinformatie vaak twijfelachtig, en is het al zeker niet “*in overeenstemming met de strekking van*” de onderwijsdoelen opgesomd in artikel 29, namelijk het respect voor burgers, culturen en de beginselen van onze democratische rechtsstaat.

Wat de tweede vraag betreft, reikt de zogenaamde Oslo Challenge uit 1999 enkele richtlijnen aan, in de vorm van uitdagingen, om kinderen en jongeren te beschermen tegen desinformatie. Ten eerste worden mediamakers aangespoord om a) in te zetten op bewustwording over kinderrechten onder mediaprofessionals, b) een ethische code te ontwikkelen en promoten om stereotiepe of discriminerende berichtgeving te vermijden, c) te weerstaan aan de commerciële druk die aandacht voor kinderrechten naar de achtergrond schuift, en d) de relatie tussen media en kinderen te versterken. Ten tweede wordt de private sector aangespoord om e) het recht van kinderen en jongeren op toegang, participatie, educatie en bescherming van kwetsende inhoud in acht te nemen bij de ontwikkeling van nieuwe mediaproducten en technologie, en f) van het belang van het kind een primaire afweging maken. Ten derde worden ouders en leerkrachten uitgedaagd om g) het kindrecht op toegang tot en participatie in media te erkennen en ondersteunen, h) een beschermende en ondersteunende omgeving te voorzien waarin kinderen keuzes kunnen maken in mediagebruik (die hun ontwikkeling ten goede komen) en i) geïnformeerd te blijven over trends en richting in de media.

Als middenveldorganisatie die zowel beleid als praktijk tracht te adviseren over kinderrechten, kan het Kenniscentrum Kinderrechten elk van deze doelgroepen ondersteunen. Als partner in het onderzoeksproject NieuwsWijsNeuzen, ondersteund door het Departement van Jeugd, Cultuur en Media, schreven wij een Kindwijzer: een leidraad voor kindwijze journalistiek in tijden van nepnieuws en desinformatie. Door het fundamentele recht van kinderen en jongeren op informatie te beschermen en journalisten te helpen om hun berichtgeving beter af te stemmen op een jong publiek, maakt deze leidraad van hen kindwijze journalisten. Dat moet ook helpen om het vertrouwen van jonge nieuwszoekers te winnen en van hen nieuwswijze kinderen en jongeren te maken.

De Kindwijzer biedt algemene aanbevelingen en concrete handvatten voor een journalistieke berichtgeving die op maat is van kinderen en jongeren, hen met respect benadert, hun vertrouwen in de media stimuleert en hen actief beschermt tegen desinformatie. Deze aanbeveling en handvatten werden opgedeeld in zes luiken: terwijl het laatste luik is toegespitst op de concrete strijd tegen nepnieuws en desinformatie, steunen de andere luiken op een breed kinderrechtenperspectief. Hierdoor heeft de Kindwijzer zowel oog voor het recht op informatie *an sich*, als op de connecties tussen dit en andere kinderrechten.

Toegankelijke berichtgeving: Kindwijze journalisten hanteren het principe van non-discriminatie (IVRK art.2) en houden rekening met de fysieke, culturele en sociale verschillen tussen de leden van hun jonge publiek, zodat iedereen *gelijkwaardig* bediend kan worden.

Begrijpelijke berichtgeving: Kindwijze journalisten houden omwille van hetzelfde principe ook rekening met verschillen in leeftijd, talige ontwikkeling en behoeften en neurodiversiteit onder hun jonge publiek, zodat alle kinderen en jongeren ook *betekenisvolle* toegang hebben tot informatie.

Beschermende berichtgeving: Kindwijze journalisten gaan zorgzaam om met de hoeveelheid nieuws die ze verspreiden en met de toon en het tempo waarop ze dit doen, zodat hun jonge publiek deze informatie op een gezonde manier kan *verwerken*.

Stimulerende berichtgeving: Kindwijze journalisten benaderen hun jonge publiek tegelijk als volwaardige nieuwszoekers en als burgers met eigen interesses, en ze moedigen hen aan tot *actief burgerschap* binnen een pluralistische samenleving.

Participatieve journalistiek: Kindwijze journalisten erkennen de eigen verantwoordelijkheid om hun jonge publiek te *betrekken* bij de vormgeving van hun nieuwsaanbod en garanderen zo het recht op participatie (IVRK Art.12).

Bijzonder aandacht voor desinformatie: Zowel de bescherming als de activering van kinderen en jongeren vereisen dat journalisten specifieke aandacht schenken aan het bestrijden van *desinformatie*. Dit omvat het weren van haatzaaiende boodschappen, het duiden van misleidende berichten en het demonstreren hoe kinderen en jongeren zelf kunnen factchecken. Zo bewaken journalisten finaal het recht op informatie.

REFERENTIES

- Donders, Y. (2015). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: accessibility and the right to information. In T. McGonagle and Y. Donders (Eds.), *The United Nations and freedom of expression and information: critical perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Koren, M. (1997). The Right to Information: A Human Right of Children. In: *IFLA Journal*. 23(1), 57-59.
- Livingstone, S. (2016). Reframing media effects in terms of children's rights in the digital age. *Journal of Children and Media*, 10(1), 4-12.
- McDonagh, M. (2013). The Right to Information in International Human Rights Law. *Human Rights Law Review*, 13(1), 25-55.
- Sacino, S.W. (2012), Article 17: Access to a Diversity of Mass Media Sources. In: André Alen et al. (ed.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*. Leiden: Martinus Nijhoff.
- The Oslo Challenge, UNICEF, 20 November 1999.
- Verdrag inzake de Rechten van het Kind, Verenigde Naties, 1989.
- Verhellen, E. (2015). The Convention on the Rights of the Child. Reflections from a historical, social policy and educational perspective (pp. 53-59). In W. Vandenhoele et al. (ed.), *Routledge International Handbook of Children's Rights Studies*, Abingdon: Routledge.